

HODNOTENIE ŽIAKOV 1. ROČNÍKA

Hodnotenie žiakov 1. ročníka je realizované v súlade s § 55 a § 55a zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) v znení neskorších predpisov, Štátnym vzdelávacím programom pre základné vzdelávanie a školským vzdelávacím programom školy.

Hodnotenie je zamerané predovšetkým na sledovanie individuálneho pokroku žiaka, mieru dosahovania vzdelávacích cieľov a očakávaných výstupov, rozvoj vedomostí, zručností, spôsobilostí, samostatnosti a schopnosti využívať získané poznatky v primeraných situáciách.

1. Špecifiká hodnotenia v 1. ročníku

Hodnotenie žiaka 1. ročníka rešpektuje skutočnosť, že vstup do základnej školy predstavuje významnú zmenu v živote dieťaťa.

V prvom ročníku sa preto kladie zvýšený dôraz na:

- adaptačnú funkciu hodnotenia,
- vytváranie pozitívneho vzťahu k učeniu,
- pocit bezpečia,
- podporu sebadôvery,
- individuálny pokrok,
- rozvoj pracovných návykov,
- postupné osamostatňovanie žiaka,
- rozvoj schopnosti sebahodnotenia,
- rozvoj metakognitívnych schopností,
- pozitívnu prácu s chybou.

Hodnotenie nemá vytvárať strach z neúspechu, ani nezdravú súťaživosť medzi žiakmi. Žiak je vedený predovšetkým k porovnávaniu svojho aktuálneho výkonu s vlastným predchádzajúcim výkonom.

2. Ciele hodnotenia v 1. ročníku

Cieľom hodnotenia je:

- zisťovať vstupnú a priebežnú úroveň žiaka,
- sledovať jeho individuálny pokrok,
- poskytovať okamžitú a zrozumiteľnú spätnú väzbu,
- identifikovať silné stránky žiaka,
- včas identifikovať oblasti vyžadujúce podporu,
- motivovať žiaka k ďalšiemu učeniu,
- rozvíjať schopnosť hodnotiť vlastnú prácu,
- viesť žiaka k zodpovednosti za učenie,
- poskytovať učiteľovi informácie potrebné na prispôbovanie vyučovania,
- poskytovať zákonnému zástupcovi zrozumiteľné informácie o napredovaní dieťaťa.

3. Druhy hodnotenia používané v 1. ročníku

Škola využíva najmä:

a) Diagnostické hodnotenie - uplatňuje sa predovšetkým:

- pri nástupe žiaka do školy,
- na začiatku tematického celku,
- pred zavedením nového učiva,
- pri zistení vzdelávacích ťažkostí,
- pri plánovaní individualizovanej podpory.

Diagnostické hodnotenie slúži na plánovanie ďalšieho vzdelávania a spravidla nie je podkladom na klasifikáciu.

b) Priebežné hodnotenie - realizuje sa počas každodennej vyučovacej činnosti.

Učiteľ sleduje najmä:

- porozumenie učivu,
- aplikáciu poznatkov,
- praktické zručnosti,
- spôsob riešenia úlohy,
- samostatnosť,
- schopnosť požiadať o pomoc,
- schopnosť pracovať s chybou,
- pokrok žiaka.

Pri priebežnom hodnotení učiteľ bude využívať najmä pečiatky do zošita, pracovnej učebnice. Sú to sovičky s krátkym komentárom, textom a smajlíky, ku ktorým je prídružená 5 stupňová škála hodnotenia A,B,C,D,E. Učiteľ škálu využíva tiež pri súhrnnom hodnotení žiackych prác.

Obr. č. 1 - sovičky

c) Formatívne hodnotenie - je dominantnou súčasťou každodenného hodnotenia.

Spätná väzba odpovedá najmä na otázky: **Čo už dokážem? Čo sa ešte učím? Čo mám urobiť, aby som sa zlepšil/a?**

Formatívne hodnotenie sa realizuje napríklad prostredníctvom:

- rozhovoru,
- slovnej spätnej väzby,
- pozorovania,
- otázok,
- krátkych reflexií,
- výstupných lístkov,
- kontrolných zoznamov,
- sebahodnotiacich kartičiek,
- práce s chybou,
- žiackeho portfólia.

V priebehu školského roka sa u žiakov 1. ročníka uplatňuje predovšetkým formatívne a slovné hodnotenie. Učiteľ poskytuje žiakovi priebežnú spätnú väzbu, ktorá pomenúva jeho úspech, dosiahnutý pokrok a oblasti, na ktorých je potrebné ďalej pracovať.

Ako pomocný nástroj priebežného a formatívneho hodnotenia sa používa päťstupňová hodnotiaci škála A – E.

Obr. č. 2 – päťstupňová škála hodnotenia

	A		vynikajúca úroveň	Žiak samostatne, správne a s istotou dosahuje očakávané vzdelávacie výstupy. Osvojené vedomosti a zručnosti dokáže primerane veku uplatniť aj v nových situáciách. Pracuje aktívne a prevažne bez pomoci.
	B		veľmi dobrá úroveň	Žiak veľmi dobre dosahuje očakávané vzdelávacie výstupy. Dopúšťa sa iba menších nepresností, ktoré po upozornení spravidla dokáže opraviť. Pomoc alebo usmernenie učiteľa potrebuje len príležitostne.
	C		dobrá úroveň	Žiak dosahuje základné očakávané vzdelávacie výstupy. Pri náročnejších úlohách potrebuje usmernenie, pomoc alebo viac času. Osvojené vedomosti a zručnosti dokáže využívať predovšetkým v známych situáciách.

Diktáty	D		čiastočne dosiahnutá úroveň	Žiak dosahuje očakávané vzdelávacie výstupy iba čiastočne. Základné úlohy zvláda najmä s podporou učiteľa, názornými pomôckami, opakovaným vysvetlením alebo individuálnym vedením. Potrebuje ďalšie systematické precvičovanie a podporu.
	E		zatiaľ nedosiahnutá úroveň	Žiak zatiaľ nedosiahol očakávané vzdelávacie výstupy v potrebnom rozsahu. Aj pri poskytnutej podpore má výraznejšie ťažkosti pri zvládaní základných vedomostí a zručností. Potrebuje cieleňú individuálnu podporu, ďalšie upevňovanie učiva a primerané prispôsobenie vzdelávacích postupov.
	0 – 1		A	Počet kontrolných diktátov: 1 Zameranie: opakovanie učiva z 1. ročníka ZŠ Rozsah kontrolných diktátov: 10 – 15 plnovýznamových slov <u>Poznámka:</u> Rozsah slov platí aj pri prepise a odpise textu. Rovnaké chyby v tom istom slove sa považujú za jednu chybu.
	2 – 4		B	
	5 – 7		C	
	8 – 10		D	
	11 a viac chýb		E	

Vzťah škály A – E ku klasifikácii

Pre potreby pedagogickej diagnostiky, evidencie pokroku žiaka a zjednotenia hodnotiacich kritérií školy možno jednotlivé úrovne orientačne porovnať s klasifikačnými stupňami:

- A – vynikajúca úroveň – orientačne zodpovedá stupňu **1 – výborný**,
- B – veľmi dobrá úroveň – orientačne zodpovedá stupňu **2 – chválitebný**,
- C – dobrá úroveň – orientačne zodpovedá stupňu **3 – dobrý**,
- D – čiastočne dosiahnutá úroveň – orientačne zodpovedá stupňu **4 – dostatočný**,
- E – zatiaľ nedosiahnutá úroveň – orientačne zodpovedá stupňu **5 – nedostatočný**.

Toto priradenie má pomocný a orientačný charakter. Označenia A – E nie sú klasifikačnými stupňami podľa § 55 školského zákona a nenahrádzajú klasifikačné stupne 1 – 5.

d) Slovné hodnotenie - slovné hodnotenie opisuje konkrétny výkon a pokrok žiaka.

Uprednostňujú sa formulácie:

- „Dokážeš...“
- „Dará sa ti...“
- „Samostatne zvládneš...“
- „Pokročil/a si v...“
- „Ešte potrebuješ precvičiť...“
- „Pri ďalšej práci sa zameraj na...“

Nevhodné sú hodnotenia typu „si slabý“, „si lenivý“, „si najlepší“.

Hodnotí sa výkon alebo proces učenia, nie hodnota dieťaťa.

e) Sebahodnotenie - žiak sa postupne učí odpovedať napríklad na otázky:

- *Čo som sa dnes naučil/a? Čo sa mi podarilo? Čo bolo pre mňa ťažké?*
- *Čomu ešte nerozumiem? Kde potrebujem pomoc? Čo skúsím nabudúce?*

V 1. ročníku možno využívať symbolické škály: 😊 **Zvládam samostatne.** 😊 **Zvládam s pomocou.** • **Ešte sa učím a potrebujem pomoc.**

f) Rovesnícka spätná väzba - zavádza sa postupne a primerane veku. Žiaci sa učia:

- pomenovať, čo sa spolužiakovi podarilo,
- oceniť dobrý nápad,
- navrhnúť jednoduché zlepšenie,
- komunikovať rešpektujúco.

g) Sumatívne hodnotenie - uplatňuje sa po ukončení primeraného tematického celku alebo vzdelávacieho obdobia. Môže vychádzať z:

- praktickej úlohy,
- ústnej odpovede,
- písomnej práce,
- projektu,
- prezentácie,
- komplexnej úlohy,
- portfólia,
- dlhodobejšieho pozorovania výkonov žiaka.

Sumatívne hodnotenie nesmie byť jediným zdrojom informácií o žiakovi.

h) Hodnotenie práce s chybou - chyba sa chápe ako prirodzená súčasť učenia.

Uplatňuje sa postup: **CHYBA → ROZPOZNANIE → VYSVETLENIE → OPRAVA → NOVÝ POKUS → POKROK**

Žiak má podľa charakteru úlohy dostať možnosť chybu opraviť a poučiť sa z nej.

c) Súhrnné hodnotenie žiakov 1. ročníka

Súhrnné hodnotenie za prvý a druhý polrok vyjadruje pokrok žiaka pri dosahovaní vzdelávacích cieľov stanovených v školskom vzdelávacom programe pre 1. ročník.

Ak škola určí pre príslušný vyučovací predmet **slovné hodnotenie**, výsledok žiaka sa na konci hodnotiaceho obdobia vyjadruje hodnotiacim opisom jeho vedomostí, zručností, schopností, pokroku a miery dosiahnutia vzdelávacích cieľov.

Interná škála A – E slúži učiteľovi ako jeden z podkladov na vytvorenie záverečného hodnotiaceho opisu. Samotné písmeno A, B, C, D alebo E nenahrádza slovný hodnotiaci opis na vysvedčení.

Pri súhrnnom slovnom hodnotení sa prihliada najmä na:

- mieru dosiahnutia očakávaných vzdelávacích výstupov,
- individuálny pokrok žiaka,
- úroveň osvojených vedomostí a zručností,
- schopnosť používať získané poznatky,
- mieru samostatnosti,
- kvalitu a stabilitu výkonu,
- aktivitu a prístup k učeniu,
- schopnosť pracovať s chybou,
- potrebu podpory a pomoci pri učení.

Súhrnné slovné hodnotenie obsahuje aj informáciu o splnení požiadaviek na postup do vyššieho ročníka v súlade s § 55 školského zákona.

Ak žiak požiadavky na postup do vyššieho ročníka nesplnil, uvedie sa zákonom ustanovené vyjadrenie:

„Žiak nesplnil požiadavky na postup do vyššieho ročníka.“

4. Žiacke portfólio - portfólio môže obsahovať najmä:

- vybrané písomné práce,
- pracovné listy,
- projekty,
- výtvarné a tvorivé práce,
- záznamy čitateľského pokroku,
- ukážky matematického myslenia,
- sebahodnotenie,
- fotografie praktických činností,
- práce dokumentujúce individuálny pokrok.

Portfólio sa nepoužíva ako „sklad všetkých prác“, ale ako výber dôkazov o učení a pokroku.

5. Hodnotenie gramotností - hodnotenie sa neobmedzuje iba na reprodukciu vedomostí. Primerane veku sa sleduje rozvoj:

- čitateľskej a jazykovej gramotnosti,
- matematickej gramotnosti,
- prírodovednej gramotnosti,
- spoločenskej gramotnosti,
- digitálnej a AI gramotnosti,
- finančnej gramotnosti,
- občianskej gramotnosti,
- environmentálnej gramotnosti,
- sociálnych a emocionálnych spôsobilostí,
- metakognície a charakteru.

6. Zásada hodnotenia

Hodnotenie žiaka 1. ročníka má motivačný, rozvojový a podporný charakter. Učiteľ hodnotením poskytuje žiakovi a jeho zákonnému zástupcovi zrozumiteľnú informáciu o aktuálnej úrovni dosiahnutých výsledkov, pokroku žiaka a ďalších možnostiach jeho rozvoja.

Škála A – E sa preto používa predovšetkým ako nástroj na sledovanie a zaznamenávanie úrovne dosahovania očakávaných výstupov a ako podklad pre priebežnú spätnú väzbu a súhrnné slovné hodnotenie.